

Betat utsäde

Det konventionella utsäde som lagrades in hösten 2008 hade i vissa fall betats redan i höstas med en fungicid som inte är tillåten i ekologisk odling. Generellt har det inte varit så tidigare utan den betning som skett har oftast gjorts på våren beträffande groddbränna och insekter. Några ekodlare har fått betat utsäde utlevererat. De flesta har uppmärksammat detta i tid och utsädesleveransen har skickats tillbaka. Dock med extra besvär och bekymmer för odlaren. I något fall fanns som ersättning bara överstort utsäde av sorten att tillgå, vilket resulterade i en mycket hög utsädesmängd och kostnad. Tyvärr har en odlare drabbats hårt. Han har satt det betade utsädet på sin KRAV godkända mark. Kontrollorganet SMAK har ålagt två års karens samt att potatisen nu är uppkörd och åkern besädd med gröngödsling.

Vi vill göra er extra uppmärksamma på det utsäde som ni fått utlevererat. Är det verkligen obetat? Kontrollera certifieringslappen noga, den är finstilt. Kommer utsädet i storsäck ska det finnas särskild lapp på säcken med texten Betat. Är du osäker på dina utsädespartier ring Utsädesenheten, Jordbruksverket 036-15 50 00 vx och ange partinummer så kan de se om partiet varit betat.

Undersök dina fält

Potatisens utveckling beror till stor del på förhållandena i marken. Ta för vana att ofta gräva i fälten för att se hur stjälkar och stolonerna utvecklas. Titta efter angrepp av ex. groddbränna eller stjälbakterios. Se även hur rotsystemet utvecklas.

Tryggve och Per Wählstedt, i Dalarna kikar på rotutvecklingen i sin färskpotatis. Foto Åsa Rölin, 16 juni 2009.

Bevattning

Det ska oftast vara fuktigare än man tror! För tillfället har naturliga regn gett tillräcklig fukt i många fält, men följ noga utvecklingen.

Det är allra viktigast med vattenförsörjningen när stolonerna bildas och närmaste tiden därefter (från ca 5–10 cm planthöjd). Brist på vatten då ger en begränsad knölsättning och därmed har man begränsat den möjliga skörden. God vattentillgång leder till rikligare och mer koncentrerad knölsättning med i slutändan jämnare knölstorleksfördelning. Gå ut och gräv för att konstatera när du har knölbildning! 1–2 dygn efter vattning bör man kontrollera med spaden om vattnet fördelat sig i matjorden. Det kan behövas två mindre vattengivor i följd för att man ska få in fukt i kammen.

Vanlig skorv kan förebyggas genom att man håller en lite högre fuktnivå än normalt från att stolonerna börjat svälla och ytterligare 3–4 veckor framåt. Då vattnar man med tätare intervall med mindre givor.

Fortsättningsvis gäller det att upprätthålla en jämn tillväxt genom att inte tillåta perioder med torka. En veckas torka kan leda till betydande abortering av knölar. Resultat av ojämn tillväxt kan vara inre missfärgningar, ihållighet, sprickor eller missformning.

Enligt Björn Andersson, SLU som är expert på bladmögel behöver man inte vara orolig att en bevattning med normala vattenmängder kan starta ett bladmögelangrepp. För att bladmögelsvampen ska utvecklas och spridas behövs en sammanhängande period med en viss luftfuktighet. Vid bevattning i torr väderlek ökas luftfuktigheten endast under en kort tid. Möjligen kan bevattning på morgonen förlänga tiden med högre luftfuktighet. Senare under säsongen när det finns bladmögel i beståndet kan en bevattning skölja ned bladmögelsporerna ned till potatisen och öka risk för brunröta. Undvik att vattna med för stora mängder. För spridningen i fältet av bladmögel är det fortfarande främst "makroklimatet" dvs. det allmänna väderläget som styr utvecklingen.

Var mer återhållsam med vatten från mitten av augusti av flera skäl. Avdunstningen minskar normalt. En viss vattenstress ger bättre kokkvalitet (högre torrsubstans).

Funktionstesta bevattningsanläggningen nu och se till att den är startklar direkt när vattenbehovet uppstår. Läs mer om bevattning i skriften "Bevattning och växtnäringsutnyttjande" som kan hämtas via pdf på www.greppa.nu Ange sökord "Bevattning".

Bladmögel

Ännu finns inga bladmögelangrepp inrapporterade i Sverige förutom ett angrepp i tidig färskpotatis som sedan länge är skördad och såld. Den torra våren och försommaren har bidragit till att bladmögelsvampen är senare än normalt. I områden som nu fått stora mängder regn finns dock risk att mark eller utsädesmitten kan sätta igång svampen. Det finns än så länge mindre mängd bladmögel än normalt vid denna tid i Danmark och på kontinenten.

Marknad

Försäljning av ekologisk färskpotatis är i gång från södra Sverige och Gotland. Säsongen startade tidigt i år och det konventionella priset till odlare är nu 4 kr för färskpotatis i 25 kg låda (ifjol ca 7 kr). Priset i bins är ca 25 öre lägre. Motsvarande odlarpris för ekologisk potatis till grossist är i dagsläget ca 6–7 kr. Vid egen försäljning direkt till butik, torg eller gårdsförsäljning är man själv ett mellanled och ska se till att lägga på åtminstone samma marginaler som övriga handeln gör. Detta är viktigt både för sin egen ekonomi samt för att inte pressa ned prisbilden.

Aktiviteter i sommar

Ekologiska grönsaker och potatis tis. 30 juni kl 18–21. Samling på Nöbbelövs gård. Vi börjar med en buffé samt presentation av "Bondes Skaffereri" som drivs av Andreas Lindberg. Sedan tittar vi på odlingarna av grönsaker och potatis samt diskuterar försäljning och samverkan. Kostnad 70 kr för maten. Anmälan senast fredag 26 juni kl 12 till Marie-Louise Albertson Juhlin, HS Kristianstad, 044-22 99 12 eller 0708-94 53 62 marie-louise.juhlin@hush.se

Potatis fältvandring ons.1 juli kl 13–16 . Vi besöker **Owe Johansson, Raggården Arentorp.**

Björn Andersson medverkar från SLU och visar ett försök med olika sorter och skal finish. Vi diskuterar olika odlingsfrågor i ekologisk potatisodling. Om du har angrepp i din egen odling, ta då med ett prov så kan vi diskutera symtomen och bästa åtgärden. Vi åker ut till Främmestads egendom där vi tittar på ett

fältförsök avseende på rostringar. Under 2009 odlas olika förfrukter till potatis, bl.a. oljerättika och ärtor. År 2010 kommer det att odlas potatis på hela försöksplatsen. Info Katarina Holstmark, Jordbruksverket, Skara. 0501-60 58 61 katarina.holstmark@sjv.se

Producera ekologisk potatis av hög kvalitet. Fältvandring tis. 7 juli kl 13–15.30. På Önnestadsgymnasiet finns ett sortförsök som i år innehåller flera nya intressanta sorter samt ett förgröningsförsök. Janne Hagman SLU som ansvarar för dessa försök medverkar. Hur ska den ekologiska potatisen gödglas? Vi diskuterar utifrån de växtnäringssudier med jord och växtanalyser som gjordes i ekologiska potatisodlingar 2008. Det finns också möjlighet att titta på ekologisk potatis i odlingssystemförsöket som pågått sedan 1985. HS bjuder på fika. Anmälan senast måndag 6 juli till Marie-Louise Albertson Juhlin.

Studieresa till Danmark tis. 4 augusti

Vi besöker några erfarna ekologiska grönsaks och potatisproducenter på Själland. Anmälan senast 30 juli begränsat antal deltagare så först till kvarn gäller. Kostnad inklusive mat 600 kr per person. Mer information och anmälan till Marie-Louise Albertson Juhlin, HS Kristianstad

Ekologisk potatisproduktion, tors. 13 aug. kl 9.30–15. Odlarträff hos Wålstedts Lantbruk, Dala-Floda Medverkan av Åsa Rölin HS. Anmälan senast den 7 augusti till Erik Köpmans eller Kristina Homman, Lst i Dalarna 023-818 00.

Fältvandring i augusti på Gotland är under planering, datum är ännu inte klart. Info Birgitta Kallings HS Gotland eller Katarina Holstmark.

Nyhetsbrevet Ekopotatis ges ut av Jordbruksverket i samarbete med Hushållningssällskapet i Skaraborg.

Prenumeration på Ekopotatis är gratis. För att få brevet via e-post, anmäl dig på <www.sjv.se> (välj prenumerera i vänstermenyn). Nyhetsbrevet finns även på Jordbruksverkets webbplats <www.sjv.se/ekopotatis>

Odlare med mer än ett hektar ekologisk potatisodling kan få brevet i pappersversion. Anmäl intresse till Hushållningssällskapet i Skaraborg, adress se nedan.

Ansvarig Jordbruksverket:
Katarina Holstmark, Jordbruksverket, Skara
tfn 0501-60 58 61, e-post: katarina.holstmark@sjv.se

Redaktör:
Åsa Rölin, Hushållningssällskapet i Skaraborg
tfn 0730-50 00 44, e-post: asa.rolin@hush.se

Detta material har delvis finansierats med EU-medel

